

Súd: Okresný súd Nitra
Spisová značka: TO-4C/6/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4623200191
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 06. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Marián Mokoš
ECLI: ECLI:SK:OSNR:2023:4623200191.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Nitra samosudcom Mariánom Mokošom v právnej veci žalobcu: K. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. XXX/XXX, XXX XX S., zastúpený: Pavol Trnka, advokát so sídlom Novomeského 1322/16, 957 04 Bánovce nad Bebravou, IČO: 31 142 371, proti žalovanému: Slovenská republika - Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, so sídlom Štúrova 2, 812 85 Bratislava I, IČO: 00 166 481, o náhradu škody, takto

rozhodol:

Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi sumu 1 006,77 eura s 5% ročným úrokom z omeškania od 30.11.2022 do zaplatenia do 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

Súd žalobcovi priznáva nárok na náhradu trov konania proti žalovanej v plnej výške, o ktorej rozhodne tunajší súd samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

odôvodnenie:

I./ Žalobca sa podanou žalobou domáhal náhrady škody vo výške 1 006,77 eura s 5% ročným úrokom z omeškania od 30.11.2022 do zaplatenia z titulu náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím s poukazom na ustanovenie § 3 ods. 1 Zákona č. 514/2003 Z.z. z dôvodu, že policajným orgánom bolo voči nemu vznesené obvinenie pre prečin ublíženia na zdraví a následne zo strany prokuratúry bola zamietnutá jeho sťažnosť proti tomuto uzneseniu

a podaná obžaloba, pričom Okresný súd Topoľčany ho rozsudkom sp.zn. 1T/31/2021 - 156 zo dňa 11.01.2022 uznal vinným z vyššie označeného prečinu a na základe jeho odvolania Krajský súd v Nitre uznesením sp.zn. 1To/30/2022 - 198 zo dňa 19.04.2022 napadnutý rozsudok zrušil a trestnú vec postúpil Okresnému dopravnému inšpektorátu Okresného riaditeľstva PZ Topoľčany na prejednanie ako priestupku proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky. Uvedené uznesenie sa stalo právoplatným dňa 19.04.2022. Žalobca požiadal o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody Generálnu prokuratúru SR, ktorá však jeho nárok odmietla ako nedôvodný. Škoda vznikla žalobcovi v príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím a to titulom nákladov vynaložených na právne zastúpenie v trestnom konaní. Poukázal na to, že zodpovednosť za škodu spôsobenú orgánom verejnej moci je zodpovednosťou objektívnou, ktorej nie je možné sa zbaviť a zo súčasnej judikatúry vyplýva, že rozhodnutie o postúpení veci na priestupkové konanie má rovnaké dôsledky, ako zrušenie uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť.

2./ Žalovaná žiadala žalobu v celom rozsahu zamietnuť z dôvodu, že podľa § 6 zákona č. 514/2003 Z.z. právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Žalobca nezákonnosť rozhodnutia odvodzuje zo skutočnosti, že súd v konaní o odvolaní trestnú vec žalobcu postúpil na priestupkové konanie, pričom súd nemal pochybnosť o tom, že skutok sa stal a že ho dopustil žalobca. Uvedené neznamena, že protiprávnosť skutku zanikla, ale

znamená len, že nejde o prečin a ani o trestný čin, ale jedná sa o priestupok, či iný správny delikt, ktorý však ostáva protiprávnym konaním, postihnutelný sankciami podľa osobitných predpisov. Vydané uznesenie o vznesení obvinenia nebolo nezákonné a v prípravnom konaní nebolo ako nezákonné zrušené, i keď trestná vec bola postúpená súdom na prejednanie priestupku. Priestupkové konanie proti žalobcovi doposiaľ nebolo právoplatne skončené a teda existuje predpoklad jeho sankčného postihu. V danom prípade chýba hmotnoprávny základ pre priznanie nároku žalobcu, nakoľko žalobca nepreukázal existenciu nezákonného rozhodnutia.

3./ Súd vykonal dokazovanie oboznámením sa s obsahom spisu Okresného súdu Topoľčany sp. zn. 1T/31/2021 a s predloženými dokladmi pričom zistil, že Okresné riaditeľstvo PZ v Topoľčanoch, Obvodné oddelenie PZ v Topoľčanoch vydalo dňa 23.09.2020 uznesenie ČVS: ORP - 212/TO-TO-2020, ktorým začalo stíhať žalobcu ako obvineného pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 Trestného zákona. Žalobca ako obvinený podal proti uvedenému uzneseniu sťažnosť, o ktorej rozhodovala Okresná prokuratúra Topoľčany uznesením Pv 303/20-4406-8 zo dňa 23.10.2020 a to tak, že zamietla sťažnosť obvineného ako nedôvodnú. Na základe výsledkov policajného vyšetrovania Okresná prokuratúra Topoľčany dňa 06.05.2021 podala na Okresný súd Topoľčany obžalobu na obvineného K. J. s tým, že tento dňa 22.05.2020 približne o 17.30 hod. v obci S. na ul. K. ako vodič zaparkoval svoje motorové vozidlo zn. Seat Leon čiernej farby ev.č. T na zatrávnenu časť medzi oplotením pozemku a chodníkom pre chodcov pred svojim rodinným domom č. XXX/XXX, pričom pred otvorením dverí vodiča sa žiadnym spôsobom nepresvedčil, či sa po chodníku v bezprostrednej blízkosti zaparkovaného vozidla nepohybuje iná osoba a dvere vodiča otvoril práve vo chvíli, keď po chodníku okolo vozidla prechádzala na bicykli jazdiaca poškodená O. K., pričom dverami vodiča narazil do riadidiel bicykla, v dôsledku čoho poškodená stratila rovnováhu a došlo k jej pádu na priľahlú cestu, pri ktorom utrpela poranenie zlomeninu krčka ľavej stehennej kosti, ktoré si vyžaduje liečenie najmenej v trvaní 9 mesiacov teda obvinený spáchal prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 Tr.zákona.

4./ Okresný súd Topoľčany rozsudkom č.k. 1T/31/2021 - 156 zo dňa 11.01.2022 uznal obžalovaného vinným z prečinu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 Trestného zákona na skutkovom základe vyššie uvedenom, pričom na základe odvolania obžalovaného vo veci rozhodol Krajský súd v Nitre uznesením sp.zn. 1To/30/2022 - 198 zo dňa 19.04.2022 tak, že napadnutý rozsudok zrušil a trestnú vec obžalovaného postúpil Okresnému dopravnému inšpektorátu Okresného riaditeľstva PZ Topoľčany na prejednanie ako priestupku proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky. Uvedené uznesenie sa stalo právoplatným dňa 19.04.2022.

5./ Obhajca obžalovaného si podaním zo dňa 25.05.2022 vyúčtoval odmenu advokáta za úkony obhajoby v trestnej veci na celkovú sumu 1 006,77 eura a následne žalobca listom zo dňa 31.05.2022 adresovaným Generálnej prokuratúre SR požiadal o predbežné prerokovanie nároku podľa zákona č. 514/2003 Z.z. s tým, že v trestnom konaní bolo rozhodnuté o postúpení veci na priestupkové konanie a tým sa uznesenie polície o vznesení obvinenia stalo nezákonným a v príčinnej súvislosti s ním ako aj s následným rozhodnutím prokurátora o jeho sťažnosti proti tomuto rozhodnutiu mu v trestnom konaní vznikla škoda vo výške 1 006,77 eura, ktorej náhradu si uplatnil voči štátu. Na podanie žalobcu reagovala Generálna prokuratúra SR listom zo dňa 30.11.2022, ktorým žiadosť žalobcu považovala za nedôvodnú a aj keď poškodený nebol právoplatne uznaný vinným za spáchaný skutok v trestnom konaní, tak súd nemal pochybnosť o tom, že sa skutok stal a že sa ho dopustil poškodený. Keďže priestupkové konanie nebolo právoplatne skončené, tak je pravdepodobné, že správny orgán bude v priestupkovom konaní opätovne konať a rozhodovať o tom, či sa poškodený dopustil protiprávneho konania.

Podľa § 3 ods. 1 písm. a) Zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci okrem tretej časti tohto zákona, pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím.

Podľa ods. 2 zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť.

Podľa § 4 ods. 1 písm. m) citovaného zákona orgán príslušný podľa písmen a) až l), u ktorého bola podaná žiadosť na predbežné prerokovanie nároku (§ 15), ak ku škode došlo v oblasti verejnej moci, ktorá patrí do pôsobnosti viacerých orgánov verejnej moci, ak žiadosť bola podaná na viacerých príslušných orgánoch, ten orgán, ktorý vo veci začal konať ako prvý.

Podľa § 5 ods. 1 právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím má účastník konania, ktorému vznikla škoda v dôsledku rozhodnutia vydaného v tomto konaní.

Podľa § 6 ods. 1, ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená bolo zrušené, alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu.

Podľa ods. 2 právo podľa odseku 1 možno priznať iba vtedy, ak poškodený podal proti nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok podľa osobitných predpisov. Splnenie tejto podmienky sa nevyžaduje, ak ide o prípady hodné osobitného zreteľa.

Podľa § 15 ods. 1 nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať, na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku s príslušným orgánom podľa § 4 a 11.

Podľa § 17 ods. 1 uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

Podľa § 18 ods. 1 náhrada škody zahŕňa aj náhradu účelne vynaložených trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie, alebo rozhodnutie o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutie o väzbe, zatknutí a inom pozbavení osobnej slobody, alebo vykonané zadržanie a v konaní, v ktorom bolo rozhodnutie zrušené, alebo bolo trestné stíhanie zastavené, alebo v ktorom bola vec postúpená inému orgánu.

6./ Na základe vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že žaloba na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím je dôvodná a preto jej v celom rozsahu vyhovel. Pokiaľ ide o určenie orgánu, ktorý koná v mene štátu, tak je nesporné, že žalobca si uplatnil náhradu škody, ktorá mu mala vzniknúť nezákonným rozhodnutím policajného orgánu v trestnom konaní a v príčinnej súvislosti s ním aj s rozhodnutím prokurátora o jeho sťažnosti proti rozhodnutiu polície, pričom na úseku trestného konania vykonávajú svoju pôsobnosť tak vyšetrovateľ policajného zboru ako aj prokurátor a teda ako orgán konajúci v mene štátu prichádza do úvahy tak Ministerstvo vnútra SR, ako aj Generálna prokuratúra SR a z hľadiska určenia, ktorý z týchto orgánov je v tom - ktorom prípade orgánom konajúcim v mene štátu, je rozhodujúce, na ktorom z nich bola podaná žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody a týmto orgánom bola Generálna prokuratúra SR, ktorá je z toho dôvodu príslušná konať v mene štátu. (§ 4 ods. 1 písm. m) Zákona č. 514/2003 Z.z.). V konaní zo strany Generálnej prokuratúry SR neboli vznesené žiadne námietky voči tomu, že má vystupovať v mene štátu a preto nie je potrebné ďalej sa touto otázkou zaoberať.

7./ Základným predpokladom zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím v zmysle § 6 ods. 1 veta prvá Zákona č. 514/2003 Z.z. je zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, ktorým bola spôsobená škoda a to pre jeho nezákonnosť príslušným orgánom. Pre správnu interpretáciu tohto ustanovenia nestačí vychádzať len z jeho jazykového znenia, teda z doslovného gramatického výkladu, ale je nevyhnutné uplatniť výklad systematický a teleologický. Z hľadiska systematického výkladu možno dospieť k záveru, že aplikácia § 18 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. prichádza do úvahy aj v prípade zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím. Z hľadiska teleologického výkladu nemožno lipnúť na formálnom zrušení (zмене) namietaného nezákonného rozhodnutia, ale je potrebné splnenie tejto podmienky vykladať extenzívne. Za právne treba považovať výklad, v zmysle ktorého z hľadiska zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, má zastavenie trestného stíhania (ak k takémuto rozhodnutiu došlo k preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným) rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť. Právoplatnosťou rozhodnutia o zastavení trestného stíhania sa trestné konanie končí, to znamená, že zanikajú účinky rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia. Zastavenie trestného stíhania znamená, že výsledky trestného (prípravného) konania ukazujú, že nejde o trestný čin, zároveň znamená, že podozrenie zo spáchania trestného činu sa nepotvrdilo a vyšla najavo nezákonnosť rozhodnutia o začatí trestného stíhania. Ústavný súd SR vo svojom náleze sp.zn. I.ÚS320/2016 zo dňa 07.07.2016 ďalej konštatuje, že ak bolo trestné stíhanie konkrétnej osoby zastavené z dôvodu, že sa skutok, pre ktorý

bolo vznesené obvinenie nestal, že skutok nie je trestným činom, resp. že skutok nespáchal obvinený, uznesenie, ktorým bolo obvinenému obvinenie vznesené a tiež aj záväzný pokyn prokurátora na vznesenie obvinenia (ak bolo obvinenie vznesené na základe pokynu prokurátora) sú vždy nezákonné, zasahujúce do základných práv jednotlivca.

8./ Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa Zákona č. 514/2003 Z.z. Podľa súdnej judikatúry zodpovedá zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym, či nezákonným zásahom štátu proti občanovi bola odčinená. Systematickým a logickým extenzívnym výkladom dospela k záveru, že ak došlo k zastaveniu trestného stíhania, alebo k oslobodeniu spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a, že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania (rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4Cdo/54/2011 zo dňa 30.01.2012 a rovnako aj uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4Cdo/183/2009 zo dňa 30.11.2009).

9./ Je nesporné, že žalobca sa podanou žalobou domáhal náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím policajného orgánu pri výkone verejnej moci a taktiež je nesporné, že súčasná judikatúra v prípade, ak došlo k zastaveniu trestného stíhania, k oslobodeniu spod obžaloby alebo k postúpeniu veci na priestupkové konanie s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádza z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté a teda uznesenie o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia je potrebné považovať za nezákonné a tým je splnený základný predpoklad na uplatňovanie si náhrady škody v zmysle Zákona č. 514/2003 Z.z. V tomto prípade je nesporné, že žalobca nebol uznaný vinným zo spáchania prečinu ublíženia na zdraví a vec bola postúpená na priestupkové konanie a teda žalobcovi vznikol nárok na náhradu škody v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. a za túto škodu zodpovedá štát, pričom v zmysle § 3 ods. 2 citovaného zákona sa tejto zodpovednosti nemožno zbaviť a teda ide o zodpovednosť objektívnu. Vzhľadom na súčasnú judikatúru ohľadom rozhodovania o nárokoch na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci je nepochybné, že žalobcovi vznikol nárok na náhradu škody a keďže v rámci predbežného prerokovania jeho nároku mu tento nebol priznaný, tak svoje právo si musel uplatniť súdnou cestou. Na základe vykonaného dokazovania mal súd za jednoznačne preukázané, že nárok žalobcu na náhradu škody je dôvodný, nakoľko tento nebol uznaný vinným zo spáchania prečinu ublíženia na zdraví, ale vec bola postúpená na priestupkové konanie a preto uznesenie o vznesení obvinenia sa stalo nezákonným a následne je za nezákonné možné považovať aj uznesenie prokurátora o zamietnutí sťažnosti obvineného. Keďže zodpovednosť za škodu je v tomto prípade zodpovednosťou objektívnou, tak súd žalobe vyhovel v celom rozsahu a zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi z titulu náhrady škody sumu 1 006,77 eura, ktorá žalobcom bola riadne vyčíslená a zdokladovaná a ktorá škoda mu vznikla v trestnom konaní uhradením nákladov za obhajobu ako aj zaplatením hotových výdavkov, pričom zo strany žalovanej výška náhrady škody spochybnená nebola. Zároveň súd žalobcovi priznal aj úroky z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 1 006,77 eura od 30.11.2022 do zaplatenia v zmysle § 517 ods. 2 OZ a § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., nakoľko žalovaná sa dostala do omeškania s náhradou škody, keď nereagovala na žiadosť žalobcu o predbežné prerokovanie nároku tým, že by škodu uhradila, ale podaním zo dňa 30.11.2022 odoprela žalobcovi jeho nárok na náhradu škody uhradiť.

10./ O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že žalobcovi, ktorý mal vo veci plný úspech priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu s tým, že v zmysle § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne samostatným uznesením súdny úradník po právoplatnosti rozsudku vo veci samej.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa doručenia na Okresný súd Nitra.

Podľa §-u 363 CSP v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutie smeruje,

v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).